

Innst. S. nr. 121

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument nr. 8:22 (2004-2005)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Reikvam, Lena Jensen, Inge Ryan og Øystein Djupedal om å gjøre entreprenørskap til en del av grunnopplæringen

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen innføre entreprenørskap som obligatorisk tverrfaglig emne og metode i grunnopplæringen. Entreprenørskapsopplæringen skal forankres i en egen læreplan, der mål og innhold for opplæringen på alle trinn tydelig fremgår. Utformingen av egne læreplaner for entreprenørskap gjøres i sammenheng med den øvrige reformering av læreplanverket frem mot 2006.
2. Stortinget ber Regjeringen organisere alle tverrfaglige emner (entreprenørskap, teknologi og design, miljølære) i grunnopplæringen i egne lære- eller temaplaner. Temaplanene må angi kompetansemål for hvert emne og utformes slik at emnets helhet og intensjon trer tydelig frem. Innholdet i disse planene må koordineres slik at de understøtter hverandre på beste måte.
3. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for et kompetanseløft innenfor entreprenørskapsopplæringen. Et kompetanseløft vil kreve etter- og videreutdanning av lærere og utvikling av nye og egnede læremidler, samt faglig og metodisk entreprenørskapsopplæring i lærerutdanningen. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte med et samlet opplegg.
4. Stortinget ber Regjeringen ta ansvar for at "Program for nyskaping og entreprenørskap i opplæ-

ring og utdanning i Norge" gjennom organisasjonen Ungt Entreprenørskap (UE) føres videre. Statlig finansiering skal foregå gjennom egen bevilgning over statsbudsjettet."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Sverre Myrli, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem Orheim, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Fremskrittspartiet, Arne Sortevik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representantene Ursula Evje og Jan Simonsen, er glad for den store interesse det er for entreprenørskapsopplæring i skolen og for den brede politiske enighet det er om viktigheten av å satse på nyskaping og entreprenørskap i Norge. Komiteen mener at en bevisst satsning på entreprenørskap vil bidra til utviklingen av en nyskapende kultur i Norge. En nyskappingskultur vil etter komiteens mening fremme nytenkning og innovasjon, samt evne og vilje til å ta initiativ og risiko.

Komiteen mener at skal man kunne opprettholde et høyt velferdsnivå i framtiden, må vi satse på å utvikle et innovativt og kunnskapsrikt næringsliv.

Komiteen vil understreke betydningen av at skolen stimulerer elevenes evne til kreativ tenkning. Gjennom opplæringen bør elevene gis mulighet til å utvikle og forfølge ideer og evnen til problemløsning og nyskaping. Det å gjøre barn og unge bevisst på muligheten som ligger i å forfølge egne ideer og omskape disse til konkrete prosjekt, vil være av stor verdi for framtidig verdiskaping, men også styrke den enkeltes mulighet

til senere å kunne skape, eller videreutvikle sin egen arbeidsplass.

Komiteen mener at skolen har en rolle i å gi enkeltpersoner kunnskap om entreprenørskap. Komiteen mener utdanningssystemet må gi elever kunnskap og ferdigheter om hva som må gjøres for å etablere ny virksomhet. Komiteen mener at skolen også skal forberede elever på et nyttig virke i samfunns- og arbeidslivet. Komiteen mener derfor at det er nødvendig å utvikle samarbeidet mellom lokalt samfunns- og arbeidsliv og skolen. Komiteen mener det er svært nyttig å lære elever hvilke krav som stilles i arbeids- og næringslivet og synliggjøre de mulighetene som finnes. Entreprenørskap i grunnopplæringen er etter komiteens oppfatning et viktig verktøy for å fremme et allsidig læringsmiljø og stimulere til kreativ tenkning blant elevene omkring næringslivets plass i samfunnet.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen peker på at når elever får kunnskap om krav som stilles i arbeids- og næringslivet, vil det også være nyttig i det øvrige skolearbeidet. Dette gjelder viktige forhold som fremmøte, oppførsel og orden samt forståelse for at det kreves iherdig arbeid og innsats for å oppnå gode resultater; også gode læringsresultater.

Komiteen mener det er viktig at det etableres nye bedrifter i Norge. Det er derfor viktig at Norge har gode vilkår for entreprenørskap og at rammevilkårene for bedrifter er gode. Et godt entreprenørskapsklima utvikles gjennom enkeltindividens egenskaper og holdninger som øker sannsynligheten for at en person ser muligheter og gjør noe med dem.

Komiteen viser til at entreprenørskapsopplæringen i norsk skole er organisert ulikt ved de forskjellige skolene. Komiteen viser også til at de fleste fylkeskommuner har satt i gang prosesser hvor flere aktører er involvert for å sette entreprenørskap på dagsorden. I tillegg finnes der ulike initiativ for å fremme entreprenørskap i grunnopplæringen. Distriktsaktiv skole ved Høgskolen i Stavanger har fra 1990 til 2003 vært organisert som et nasjonalt utviklingstiltak med ulike departementer som samarbeidspartnere. Ungt Entreprenørskap (UE) er en viktig tilbyder av entreprenørskapsopplæring i Norge, spesielt gjennom konseptet ungdomsbedrifter. UE er et prosjekt som er finansiert av ulike departement og næringslivet, og er et tilbud i både grunnopplæringen og i høyere utdanning. SimuNor organiserer simulerte bedrifter (simubedrifter) knyttet til økonomiske og administrative fag i videregående skoler. I tillegg har komiteen merket seg Næringslivets Hovedorganisasjons (NHO) konsept "partnerskap med næringslivet" hvor det foregår et utstrakt samarbeid mellom skoler og lokalt arbeids- og næringsliv. Komiteen viser videre til Gründerskolen ved Universitetet i Oslo, og Europrise der åtte høyskoler i Norge er med. Komiteen merker seg også at mange av institusjonene i høyere utdanning har egne enheter for kommersialisering og/eller inkubatorer der

studenter og ansatte kan sette kunnskap om entreprenørskap og ideer til nye produkter ut i livet.

Komiteen viser til Norges deltagelse i en sammenlignende studie i regi av EU-kommisjonen i 2003. Studien omfatter hele utdanningsløpet fra barneskole til universitets- og høyskolesektoren. Studien viser at Norge er kommet langt på en rekke områder, men at det gjenstår en rekke utfordringer.

Komiteen viser til Regjeringens "strategi for entreprenørskap i utdanningen 2004-2008". Komiteen viser til utfordringene for entreprenørskap i utdanningen som skisseres i Regjeringens strategidokument, og er positiv til Regjeringens initiativ. Komiteen mener det er viktig at Norge bedrer sitt kunnskapsgrunnlag om entreprenørskapsopplæringen i Norge. Det er derfor viktig å kartlegge og evaluere resultatene av pågående og avsluttede prosjekter, herunder UE og at Stortinget blir orientert på egnet måte.

Komiteen mener at mer bevisstgjøring og kompetanseheving er viktig for å styrke entreprenørskap i utdanningen. Nøkkelpersoner som lærere, studenter, skoleeiere og skoleledere må utvikle bevisste holdninger til verdien av entreprenørskap og næringsliv. Dette kan gjøres ved å øke kompetansen om entreprenørskap både blant lærerstudenter og lærere. Komiteen viser til at høyskolene er forpliktet til å sørge for at entreprenørskap blir et tverrfaglig emne i lærerutdanningen ved utarbeiding av egen fagplan. Komiteen er kjent med at Utdanningsdirektoratet innenfor sin ramme til kvalitetsutvikling skal ha ansvar for oppfølging av Regjeringens strategi for entreprenørskap i undervisningen. Komiteen forutsetter at kompetanseheving blant lærere er prioritert innenfor dette arbeidet.

Komiteen vil understreke at det å løfte omfanget på tilbudet også krever at man løfter kompetansen til dem som skal veilede elevene, både i skolen og i næringslivet. Man må ha lærere som kan tilrettelegge opplæringen og oppfølging. Det betyr at man må satse på entreprenørskap i lærerutdanningen og på generell kompetanseheving og kursing på området.

Komiteen er av den oppfatning at en vellykket satsning på entreprenørskap i utdanningen krever langsiktighet og koordinert innsats fra statlige og regionale aktører, skoleeiere og næringsliv. Komiteen ber derfor departementet bidra til et best mulig samarbeid mellom aktørene som bidrar til entreprenørskapsopplæringen i norsk skole.

Komiteen mener også det er viktig at utdanningsinstitusjonene har god kontakt med næringslivet. Komiteen vil understreke at entreprenørskap i utdanningen er en arbeidsform som involverer miljøet rundt skolen i en langt større grad enn de tradisjonelle skolebesøkene hos bedrifter og arbeidsplasser. Det er viktig at bedrifter er til stede i skolen, og det er viktig at skolen er til stede i næringslivet.

Komiteen viser til prosjektet Ungt Entreprenørskap (UE) og resultatene så langt. Komiteen viser til at man mange steder rundt om i landet allerede har utviklet godt samarbeid mellom skole og næringsliv. Ved en rekke grunn- og videregående skoler foregår det utstrakt entreprenørvirksomhet, enten gjennom egne

elev- og ungdomsbedrifter eller ved at entreprenørskapselementer på ulikt vis tas i bruk i undervisningen.

Komiteen er tilfreds med at deltakelsen og antall elevbedrifter har økt siden prosjektet ble igangsatt. Komiteen er også kjent med oppfølging av UEs virksomhet gjort av Nordtrøndelagsforskning i 2003. Resultatet av undersøkelsen er oppløftende når det gjelder elever som starter egen bedrift etter å ha deltatt i ungdomsbedrift. Komiteen ber departementene vurdere UEs fremtidige finansieringsstruktur og videreføre finansiering mens evalueringen pågår.

Komiteen mener at den kompetansen og det nettverket som UE etter hvert har opparbeidet seg, samt det faglige og finansielle samarbeidet som de har etablert mellom aktører fra departementer, arbeidslivsorganisasjoner, Innovasjon Norge og privat næringsliv, taler for at det vil være hensiktsmessig å videreutvikle entreprenørskapsopplæringen i Norge i nært samarbeid med denne organisasjonen.

Komiteen viser til St.meld. nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring, og til Innst. S. nr. 268 (2003-2004) der entreprenørskap er omtalt som eget satsningsområde. Komiteen viser videre til departementets og Stortingets ønske om metodefrihet i skolen, og understreker viktigheten av at dette også gjelder for entreprenørskapsundervisningen i skolen. Komiteen viser videre til de nye fagplanene i forbindelse med skolereformen Kunnskapsløftet. Entreprenørskap er inne i ulike læreplaner, og komiteen forutsetter at entreprenørskap også gis plass i de nye læreplanene for yrkesfag i videregående opplæring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til forslaget i dokumentet om å innføre entreprenørskap som obligatorisk tverrfaglig emne og metode i opplæringen, samt forslagsstillernes ønske om å organisere entreprenørskap i egen lære- eller temaplaner. Flertallet anbefaler ikke å gi temaet en egen læreplan. Flertallet viser til at en viktig intensjon bak utarbeidelsen av nye læreplaner, er å lage læreplaner med konkrete og tydelige læringsmål. Det vil være vanskelig når det er snakk om et tverrfaglig emne som skal inngå i flere fag. Flertallet mener det ikke er ønskelig å tvinge opplæringen innen entreprenørskap inn i rigide former, men at en lokalt gis frihet til å velge hvordan temaet skal integreres i undervisningen ved den enkelte skole. Dette vil være i overensstemmelse med målsetningen om størst mulig grad av lokal metodefrihet i undervisningen. Flertallet ber Regjeringen fortløpende vurdere hvordan eksisterende skoleplanverk bidrar til å sikre en god entreprenørskapsopplæring i skolen, og ta de nødvendige grep dersom dette ikke er tilstrekkelig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig med emner som både kombinerer praktisk og teoretisk lærdom. Disse medlemmer har tidligere fremmet forslag om å innføre Teknologi og design som et tverrfaglig emne og en del av opplæringen på barne- og ungdomstrinnet. I Innst.

S. nr. 268 (2003-2004) sa blant annet disse medlemmer:

"Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at Teknologi og design må fremstå med en egen identitet i Læreplanverket slik at fagets betydning ivaretas selv om det organiseres som et tverrfaglig emne."

Disse medlemmer mener det er begrenset mulighet for å åpne for mange ulike tverrfaglige emner. Samtidig erkjenner disse medlemmer at et tverrfaglig emne lett vil "forsvinne" om det ikke er tilstrekkelig synliggjort i Læreplanverket. Disse medlemmer er av den oppfatning at opplæring i entreprenørskap lett kan la seg kombinere med Teknologi og design. Disse medlemmer opprettholder derfor sitt syn når det gjelder å synliggjøre Teknologi og design på en bedre måte, det vil si med en egen læreplan, og er av den oppfatning at entreprenørskap naturlig vil høre hjemme her.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er positiv til å gjøre entreprenørskap til et obligatorisk emne i grunnopplæringen. Entreprenørskap er et tema som vil gi elevene en praktisk forståelse av den kunnskap de har tilegnet seg tverrfaglig. På denne måten fungerer opplæringen i entreprenørskap som læringsstøttende til de teoretiske fagene på timeplanen. Etter dette medlems oppfatning, bør entreprenørskap derfor inkorporeres som emne i andre fag, men uten å forskriftsfeste temaet i egen læreplan. Dette medlem mener emnet entreprenørskap i stedet bør forankres i den generelle delen av læreplanen, og at mer utfyllende opplæringsmål bør formidles i veiledningen til denne og det øvrige læreplanverket. På denne måten vil kravet om, og retten til, opplæring i entreprenørskap forskriftsfestes samtidig som skolene gis frihet til selv å organisere tilbudet.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen mener det er positivt at man får til et utvidet samarbeid mellom skole og lokalt næringsliv, og det er spesielt viktig at foreldrene blir tatt aktivt med i denne prosessen. Disse medlemmer støtter derfor i all hovedsak intensjonen bak forslaget, men viser til de nylig fremlagte resultater fra de to store internasjonale skoleundersøkelsene, PISA 2003 og TIMSS 2003, der norske elever scorer svært dårlig i basisfagene matematikk, naturfag og lesing. Disse medlemmer finner grunn til å advare mot at man nå tar fokus bort fra det som er hovedutfordringene i norsk skole, som blant annet er å heve elevenes faglige resultater og skape et bedre miljø for læring i klasserommet.

Disse medlemmer viser til forslaget om å innføre entreprenørskap som obligatorisk tverrfaglig emne og metode i grunnopplæringen, og er skeptisk til at man skal innføre nok et obligatorisk emne i grunnopplæringen, i en tid da fokus, tid og ressurser snarere bør brukes på å styrke opplæringen i de allerede obligatoriske basisfagene. Selv om det er svært

positivt at dagens skoleelever får positive holdninger til entreprenørskap, har det ingen hensikt å tvinge alle elever til å bli entreprenører, ved å gjøre emnet obligatorisk. Disse medlemmer mener likevel obligatorisk deltakelse i prosjekt "elevbedrift" kan være et godt tiltak for at alle elever skal få et innblikk i hva det innebærer å etablere, organisere og drive en bedrift, foruten at de får verdifull innsikt i prosjektarbeid. Disse medlemmer mener det er mer formålstjenlig å la entreprenørskap være et valgfag som er tilpasset de ulike trinn i grunnopplæringen og med egen veiledende læreplan der mål og innhold er definert for de ulike trinnene, med muligheter for lokal tilpasning til læreplanen.

Disse medlemmer viser til at det synes å være mange gode erfaringer fra arbeid med elev- og ungdomsbedrifter i grunnopplæringen. Flere lærere har meldt om positiv atferdsendring, og elever som tidligere har fungert dårlig sosialt, blomstrer opp og bidrar på en positiv måte når elevbedrift har vært en del av læringsmiljøet. Dette medlem viser til at enkeltstående evalueringer har vist at elever uttrykker begeistring og stolthet over bedriften sin, og ikke sjeldent fortsetter de arbeidet utover vanlig skoletid.

Disse medlemmer viser til forslaget om å organisere alle tverrfaglige emner i grunnopplæringen i egne lære- eller temaplaner. Disse medlemmer mener det er behov for en helhetlig gjennomgang av entreprenørskapsopplæringen slik den fungerer i dagens skole, og at en slik gjennomgang også bør omhandle de andre tverrfaglige emnene i grunnopplæringen, og at regjeringen deretter kommer tilbake med forslag til tiltak som kan eller bør iverksettes ut i fra denne gjennomgangen, som for øvrig bør samordnes med utarbeidelsen av nye læreplaner. Disse medlemmer mener en slik gjennomgang også skal se på ressursbruken, og komme med anbefalinger i forhold til om det trengs ytterligere tilrettelegging for et kompetanseløft innenfor entreprenørskapsopplæringen.

Disse medlemmer er grunnleggende positiv til det arbeidet organisasjonen Ungt Entreprenørskap (UE) gjør, men likevel mener disse medlemmer at det er behov for en gjennomgang og evaluering av organisasjonen og de tiltak den har iverksatt, før man går til det skritt å fastsette en årlig grunnfinansiering med egen plass i statsbudsjettet. Disse medlemmer mener eventuell fortsatt finansiering bør skje via et stykkprissystem og i samarbeid med næringslivet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at man ved å gjøre entreprenørskap til en del av grunnopplæringen vil kunne bidra både med bedre mål og bedre metoder for elevenes læring. Målet for læringen er å forberede barn og unge til fremtidens nærings- og arbeidsliv. For å få til det, må vi bli langt flinkere til å knytte kontakt mellom skole og næringsliv, og til å ta eksisterende arbeidsplasser i bruk som læringsarenaer. Unge må selv få erfare hvilke krav som stilles i næringslivet og å se hvilke muligheter som finnes der for dem.

Entreprenørskapsopplæring i skolen byr også på gode læringsmetoder. Disse medlemmer vil understreke at entreprenørskap i utdanningen er en arbeidsform som involverer miljøet rundt skolen i en langt større grad enn de tradisjonelle skolebesøkene hos bedrifter og arbeidsplasser. Med støtte fra lærere på skolen og mentorer i næringslivet, lærer elevene selv å etablere og drive forskjellige former for bedriftsvirksomhet. De deltar på ulike trinn og nivåer i prosessen, men felles for dem alle er at de gis et større ansvar for egen læring og at de stimuleres til å bruke nettverk utenfor skolen.

Disse medlemmer viser til at arbeidsmåtene innebærer stor grad av prosjektarbeid og praktiske læreformer, og at elevmedvirkning og elevansvar vektlegges tungt. Disse medlemmer mener at en økt satsing på entreprenørskapsopplæring i skolen kan bidra til å løse en del av de utfordringer den står overfor. Gjennom den omfattende forskningsevalueringen av Reform 97 (Norges forskningsråd 2003) er det avdekket at skolen ikke evner å gi alle elever en tilrettelagt opplæring, noe som fører til at altfor mange elever går igjennom grunnopplæringen uten et tilfredsstillende læringsutbytte. Mye av dette forklares med læringsformene i skolen. Metoder som hovedsakelig baserer seg på teoretisk læring, fortrenger at mye av elevenes læring skjer gjennom en praktisk og sosial tilnærming til lærestoffet. Disse medlemmer mener at man ved å styrke de praktiske læringsformene, samt samhandlingen og arbeidsdelingen mellom elevene, vil kunne trekke langt flere elever med i opplæringen og bidra til at flere av dem opplever økt læringsutbytte. En slik mulighet har man gjennom å øke satsingen på entreprenørskap i skolen.

Disse medlemmer viser til at UE siden den ble etablert i 1997 har fungert som en sterk aktør for samarbeidet mellom nærings- og læringsvirksomhet. UE er representert i samtlige fylker og har utviklet metoder, materiell og et solid nettverk innenfor både offentlig og privat sektor. Dette har bidratt at stadig flere elever har fått ta del i entreprenørskapsopplæring i løpet av skoletiden sin.

Disse medlemmer viser til de gode resultater fra organisasjonens arbeid. Nord-Trøndelagsforskning gjennomførte blant annet i 2003 en undersøkelse blant tidligere ungdomsbedriftselever. Der fant de at 92 pst. av dem anbefalte andre ungdommer å delta i ungdomsbedrifter, og at 20,5 pst. av dem som nå var kommet opp i aldersgruppen 25-34 år, hadde etablert sin egen bedrift etter å ha deltatt, mens gjennomsnittet for bedriftsetablering blant befolkningen i samme aldersgruppe kun er på 4,1 pst. Dette viser at det å få praktisk erfaring - fra det å starte opp og drive bedrift i ung alder - øker evnen og lysten til å etablere egen bedrift betraktelig.

Til tross for politiske visjoner og det omfattende arbeid og nettverk som organisasjonen Ungt Entreprenørskap (UE) har etablert, er det etter disse medlemmers oppfatning, altfor få elever som får noen form for opplæring i entreprenørskap i løpet av utdanningen sin. Det er for få skoler som er involvert, og på

de skolene som er involvert, er det bare en mindre del av elevene som har et reelt tilbud om deltakelse. Disse medlemmer er kjent med at tilbudet blant dem som arbeider med å ta i bruk entreprenørskap i utdanningen, beskrives som både for ildsjelbasert og for vilkårlig til å kunne treffe alle elever. Disse medlemmer mener derfor at det kreves et stort løft for at tilbud om entreprenørskap skal nå ut til alle som er interessert og for at arbeidslivsorientering og kontakt med næringslivet skal bli en realitet for alle elever i grunn- og videregående skole.

Det vil etter disse medlemmers oppfatning også være viktig å etablere finansieringsformer som fremmer langsiktighet. Både UEs innsats og andre aktørers engasjement for å innføre entreprenørskap i skolen, finansieres i dag i stor grad gjennom prosjektmidler. Dette medfører at det brukes uforholdsmessig mye tid på å utforme prosjektsøknader og at det er vanskelig å etablere aktiviteter og samarbeid som strekker seg særlig langt fremover i tid. Entreprenørskapsopplæring er, slik disse medlemmer ser det, et langsiktig arbeid, der nye elever kommer til hvert år. Dette bør gjenspeiles i finansieringen av virksomheten.

For at organisasjonen skal kunne lede an i en videre satsing, vil den være avhengig av en fast og langsiktig grunnfinansiering. UEs arbeid bør etter disse medlemmers oppfatning kunne sikres ved at man viderefører programmet for entreprenørskap i utdanningen også etter 2005, og at det finansieres gjennom en egen bevilgning på statsbudsjettet.

Disse medlemmer mener at dersom man skal få opp omfanget, kompetansen og finansieringen av entreprenørskapsopplæringen i skolen, så må man omsette politisk vilje og interesse til konkrete tiltak. De viktigste tiltakene må rettes inn mot selve grunnopplæringen.

Disse medlemmer mener at det viktigste tiltaket vil være å innføre entreprenørskap som obligatorisk emne og metode i grunnopplæringen. For å unngå at satsingen på entreprenørskap i utdanningen baseres på ildsjeler og vilkårlig satsing i lokalt skole- og næringsliv, må entreprenørskapsopplæringen gis en forpliktende plass i skolens læreplaner. Disse medlemmer mener at tilbudet ikke må organiseres som et eget fag, men at entreprenørskap med sitt tette forhold mellom teori og praksis, tvert om er svært egnet for tverrfaglig samarbeid. Disse medlemmer mener det vil være en god idé å organisere entreprenørskapsopplæringen etter modell av Teknologi og design, hvor temaets kompetansemål spres ut i en rekke fag og emner i grunnopplæringen.

Disse medlemmer er opptatt av at selv om entreprenørskapsopplæringen organiseres som et tverrfaglig emne, så bør den likevel samles og forankres i en egen læreplan der mål og innhold for opplæringen på alle trinn tydelig fremgår. Erfaringene fra Reform 97 viser at teknologi som fagområde lett forsvant når det ble lagt uforpliktende inn i andre fag. En egen lære- eller temaplan hvor relevante kompetansemål knyttet til entreprenørskap i de ulike fagene fremgår, vil etter disse medlemmers oppfatning kunne forhindre

dette. Temaplanen vil ikke bare bidra til å lette den enkelte lærers arbeid med opplæringen, ved å samle kompetansemålene, men også å gi emnet den nødvendige helhet og sammenheng.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at entreprenørskap som tverrfaglig emne og metode for læring forankres i samarbeidet mellom skole og lokalt nærings- og arbeidsliv, og at det i utarbeidelsen av egne læreplaner derfor bør gis stort rom for lokale løsninger. Dette samsvarer med den økte handlingsfriheten som gis skolene i forbindelse med innføringen av nye læreplaner i grunnopplæringen fra 2006. Disse medlemmer mener at utarbeidelsen av egne læreplaner for entreprenørskapsopplæring må foregå parallelt med dette læreplanarbeidet.

Disse medlemmer vil påpeke at en god entreprenørskapsopplæring forutsetter at skolens lærere og næringslivets mentorer og rådgivere har tilstrekkelig med kompetanse til å veilede elevene, både faglig og metodisk. En økt satsing på entreprenørskap i skolen vil derfor kreve etter- og videreutdanning av lærere og utvikling av nye og egnede læremidler og utstyr. Disse medlemmer viser til at organisasjonen Ungt Entreprenørskap (UE) har allerede utviklet en rekke metoder og materiell for entreprenørskapsopplæring, blant annet et opplegg med tilrettelagt opplæring for elever med spesielle behov. Disse medlemmer mener at mye av dette bør kunne anvendes og videreutvikles, men utviklingen av læringsverktøy også bør inngå i den samlede satsingen på nye læremidler som er i gang i forbindelse med innføringen av nye læreplaner fra 2006.

For å sikre stabil tilgang på kompetanse i entreprenørskap i grunnopplæringen i framtiden, mener disse medlemmer at emnet og metodikken også må inn i lærerutdanningen.

Disse medlemmer mener at de forslag som fremmes i dokumentet samlet sett utgjør en god strategi for å øke satsingen på entreprenørskap i skolen, og fremmer derfor forslagene.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

1. Stortinget ber Regjeringen innføre entreprenørskap som obligatorisk tverrfaglig emne og metode i grunnopplæringen. Entreprenørskapsopplæringen skal forankres i en egen læreplan, der mål og innhold for opplæringen på alle trinn tydelig fremgår. Utformingen av egne læreplaner for entreprenørskap gjøres i sammenheng med den øvrige reformering av læreplanverket frem mot 2006.
2. Stortinget ber Regjeringen organisere alle tverrfaglige emner (entreprenørskap, teknologi og design, miljølære) i grunnopplæringen i egne lære- eller temaplaner. Temaplanene må angi kompetansemål for hvert emne og utformes slik at emnets helhet og intensjon trer tydelig frem. Innholdet i disse planene må koordineres slik at de understøtter hverandre på beste måte.
3. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for et

kompetanseløft innenfor entreprenørskapsopplæringen. Et kompetanseløft vil kreve etter- og videreutdanning av lærere og utvikling av nye og egnede læremidler, samt faglig og metodisk entreprenørskapsopplæring i lærerutdanningen. Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget på egnet måte med et samlet opplegg.

4. Stortinget ber Regjeringen ta ansvar for at "Program for nyskaping og entreprenørskap i opplæring og utdanning i Norge" gjennom organisasjonen Ungt Entreprenørskap (UE) føres videre. Statlig finansiering skal foregå gjennom egen bevilgning over statsbudsjettet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:22 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Rolf Reikvam, Lena Jensen, Inge Ryan og Øystein Djupedal om å gjøre entreprenørskap til en del av grunnopplæringen - vedlegges protokollen.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 17. februar 2005

Rolf Reikvam
leder

Raymond Robertsen
ordfører

